

2023-02-17

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: FRN 2023-00016

Fördelningsprinciper för skolbokningar i idrottsanläggningar

Förslag till beslut

Fritidsnämnden beslutar att:

1. Fritidsnämnden antar föreslagna fördelningsprinciper för skolbokningar i idrottsanläggningar i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen. De nya fördelningsprinciperna ersätter de äldre principerna i bilagorna 2 och 3 till tjänsteskrivelsen.

Sammanfattning

Fördelningsprinciperna definierar i vilken ordning kunders bokningsförfrågningar ska prioriteras avseende tider i idrottsanläggningarna.

Fritidsnämnden har ansvarat för och beslutat om fördelningsprinciper för föreningslivet under många år. Nämnden har sedan tidigare även ansvarat för fördelning av tider till skolor i simhallarna.

De första fördelningsprinciperna för skolbokningar i sporthallar och gymnastiksalarna infördes inför läsåret 2022/2023 (FRN 2021/89). Fördelningsprinciperna har fungerat men enheten föreslår nu en justering för att åstadkomma en mer transparent fördelning som fullt ut baseras på det faktiska elevunderlaget. Den nya fördelningsprincipen innebär även att en enklare fördelningsprincip avseende fotbollsplaner och ishallar införs.

Ärendet

Fördelningsprinciperna definierar i vilken ordning kunders bokningsförfrågningar ska prioriteras avseende tider i idrottsanläggningarna.

Fritidsnämnden har ansvarat för och beslutat om fördelningsprinciper för föreningslivet under många år. Nämnden har sedan tidigare även ansvarat för fördelning av tider till skolor i simhallarna (FRN 2012/62).

Som en följd av införandet av kommunens nya hyresmodell överfördes ansvaret för kommunens sporthallar och gymnastiksalarna till fritidsnämnden även dagtid. Det framgår

också i beslutet (KFKS 2020/388) om införandet av den nya hyresmodellen att fritidsnämnden ska ta fram och besluta om fördelningsprinciper för idrottsanläggningarna avseende skolornas nyttjande dagtid mellan klockan 8 och 16.

De första fördelningsprinciperna för skolbokningar i sporthallar och gymnastiksalarna infördes inför läsåret 2022/2023 (FRN 2021/89). Fördelningsprinciperna har fungerat men enheten föreslår nu en justering för att åstadkomma en mer transparent fördelning som fullt ut baseras på det faktiska elevunderlaget. Enheten föreslår även att en enklare fördelningsprincip avseende fotbollsplaner och ishallar införs.

Poängsystem

För att kunna basera fördelningen av tid på elevunderlaget har enheten tagit fram ett poängsystem i likhet med det som används för föreningslivet. I stället för att poängen ökar med åldern genererar varje elev poäng till skolan baserat på i vilket stadiet eleven går. Poängfördelningen mellan de olika stadierna är baserad på Skolverkets obligatoriska timplan för ämnet idrott och hälsa. Elever i särskola/med anpassad skolgång föreslås erhålla 20 procent extra tid till följd av större behov av tid för förberedelse och genomförande.

Då simundervisningen inte fördelas över stadierna enligt samma struktur som undervisning i idrott och hälsa behöver poängsystemet anpassas specifikt för fördelning av tid i simhallar. Avseende simundervisning har Skolverket inte heller definierat några tidsramar utan endast fokuserat på att eleverna ska klara av vissa moment och därigenom visa sin simkunnighet. Svenska Livräddningssällskapet (SLS) har varit delaktiga i framtagningen av Skolverkets krav avseende simkunnighet i skolan och enheten tog därför hjälp av sakkunniga hos SLS i samband med poängsättningen avseende simhallsfördelningen.

Skolans totala poäng räknas ihop och omvandlas till en procentandel av den totala tillgängliga tiden inom de respektive anläggningskategorierna.

Prioriteringar

Om flera skolor ansöker om samma tid i samma anläggning behöver ansökningarna prioriteras. Enheten föreslår därför följande principer som förtydligar vilka som ska ges förtur.

1. Dagtid har skolverksamhet alltid företräde framför andra verksamheter.

Denna punkt avser vardagar mellan klockan 8 och 16. Avseende dessa tider har skolan förtur att boka.

Ett syfte med hyresmodellen är dock att åstadkomma ett mer effektivt nyttjande av kommunala lokaler/anläggningar genom att även andra kunder ska ges möjlighet att boka in sig på överblivna tider.

Enheten föreslår därför följande process:

- a) Skolorna får möjlighet att inkomma med önskemål om tider inför nästkommande läsår (mars)
  - b) Fördelning sker baserat på inkomna önskemål (april)
  - c) Skolor har möjlighet att justera sina tider (maj-augusti)
  - d) Resterande tider tillgängliggörs för ströbokning där samtliga skolor först erbjuds boka in sig under en vecka innan resterande tider tillgängliggörs för övriga kunder (augusti-september).
2. Skolor med sporthall/gymnastiksal i samma byggnad eller på skolans område ges företräde däri avseende tider baserat på elevunderlaget. För skolor med egna anläggningar där andra skolor inte ges tillträde kommer motsvarande tider räknas bort innan fördelning sker.

Många skolor har en sporthall eller en gymnastiksal i samma byggnad eller på samma område som skolan. Dessa skolor föreslås erhålla företräde i den hallen/salen avseende de tider som har genererats av elevunderlaget. Företrädet föreslås avse tider för undervisning i idrott och hälsa. Detta innebär i praktiken att en skola som inte har sporthall/gymnastiksal i sin egen byggnad inte kan ges tillträde till en sporthall/gymnastiksal i en annan skolas byggnad förrän den skolans tidskvot är uppfylld. Däremot kommer skolan utan sporthall/gymnastiksalns önskemål om tider för undervisning i idrott och hälsa att prioriteras före skolan med egen sporthalls önskemål om undervisning i till exempel idrottsprofil. Om båda skolorna önskar tid för samma typ av undervisning, till exempel i idrottsprofil, ges skolan med sporthall/gymnastiksal i samma byggnad åter företräde.

Ett par gymnastiksal har även helt tagits bort före fördelningen då de endast nyttjas av en skola. Vissa av dessa skolor har dock behov som innebär att de även behöver boka in sig i andra anläggningar. För dessa skolor kommer motsvarande tid skolan kan nyttja den egna gymnastiksalen räknas bort från skolans totala tidskvot.

3. Yngre elever (årskurs 1 – 6) i grundskolan och elever i grundsärskolan har företräde till tider förlagda tidigare på dagen framför äldre elever (årskurs 7 – 9 i grundskolan och gymnasiet).

Enheten föreslår ingen förändring av denna princip.

4. Yngre elever (årskurs 1 – 6) i grundskolan och elever i grund- och gymnasiesärskola har företräde avseende resväg.

Enheten föreslår ingen förändring av denna princip.

5. För tider utöver idrott och hälsa motsvarande grundskolans och gymnasieskolans obligatoriska timplan har grund- och gymnasieskolor med idrottsprofil eller motsvarande idrottsprogram företräde framför övriga grund- och gymnasieskolor.

Enheten föreslår ingen förändring av denna princip.

Ansökningsprocess

Enheten har fört dialog med flertalet skolor för att hitta en så bra ansökningsprocess som möjligt. Dels har enheten tagit in återkoppling från skolor efter föregående års fördelning, dels bjöd enheten in samtliga skolor i kommunen till ett dialogmöte där bland annat ansökningsprocessen diskuterades. De nu föreslagna fördelningsprinciperna har även skickats ut till samtliga skolor på remiss.

Det har visat sig att skolor har olika önskemål angående när i tid ansökningsprocessen bör placeras till följd av hur de arbetar med sin schemaläggning och vilka förutsättningar de har avseende tillgång till lokaler. Vissa skolor baserar hela sin schemaläggning på de tider de tilldelas i idrottsanläggningarna medan vissa skolor planerar in tid i idrottsanläggningar i ett senare skede med mer flexibilitet.

När utbildningsenheten kan inkomma med elevunderlaget för kommande läsår påverkar också när arbetet med fördelningen kan påbörjas.

Då underlaget väntas inkomma i början av april och den största andelen skolor har efterfrågat besked om tid i april-maj föreslås följande process:

1. Ansökningsformulär mejlas ut till samtliga skolor i kommunen senast den 1 mars.
2. Ansökningsformulär innehållande önskemål om lokal/anläggning, tider samt redovisning av antal elever från andra kommuner för kommande läsår ska inkomma till kommunen senast den 1 april.
3. Besked om fördelning inför kommande läsår meddelas senast 1 maj.

Justering/Avbokning/Ströbokning

Många skolor har efterfrågat en flexibilitet som innebär att de kan justera fördelade tider även efter det att läsåret har påbörjats. För att möjliggöra ett mer effektivt nyttjande av idrottsanläggningarna samtidigt som skolorna ska ges företräde och flexibilitet föreslår enheten att de tider skolorna ansöker om och tilldelas ska vara avbokningsbara endast en vecka in på höstterminen. Enheten föreslår även att skolor ges företräde att boka in sig

på överblivna tider som inte har blivit bokade, så kallade ströbokningar, under en veckas tid innan tiderna släpps till övriga kunder. Dessa tider föreslås kunna avbokas i enlighet med ordinarie avbokningsregler.

Syftet med enhetens förslag är att bidra till en långsiktig planering hos skolorna samtidigt som de erhåller flexibilitet. Att begränsa antalet av- och ombokningar kommer även säkerställa en hållbar arbetssituation för bokninggruppen.

Enheten föreslår följande upplägg avseende justering/avbokning/ströbokning:

1. Tilldelade tider kan avbokas cirka en vecka in på höstterminen (22 augusti).
2. Avbokade tider blir tillgängliga för ströbokning för skolor (25 augusti).
3. Avbokade tider blir tillgängliga för ströbokning för övriga kunder (31 augusti)

Dialogmöte

För att åstadkomma bästa möjliga process för fördelningen av tider i idrottsanläggningarna bjöd enheten in samtliga skolor i kommunen till ett dialogmöte. Syftet med mötet var att få inspel avseende när skolorna helst vill att fördelningen sker samt diskutera hur ett ökat nyttjande kan åstadkommas. Enheten fick in mycket värdefull information och har anpassat ansökningsprocessen efter skolornas önskemål och inspel.

Remissrunda

De nu föreslagna fördelningsprinciperna har skickats ut till samtliga skolor i kommunen på remiss. Fyra rektorsområden och två friskolor inkom med remissvar. Rektorsområdena inkom med likvärdiga remissvar och därför besvaras de samlat.

Nedan följer en sammanfattning av inkomna remissvar följt av enhetens bedömningar.

De fyra rektorsområdena fokuserade nästan uteslutande i sina remissvar på fördelningen av tid mellan kommunala skolor och friskolor. De hänvisar till skollagen där de anser att kommunen tilldelas ett större ansvar att säkerställa lokaler som huvudman för de kommunala skolorna än för friskolorna. De anser att kommunala skolor ska ges företräde avseende att boka in sig i kommunala lokaler och anläggningar. Till exempel anser de att kommunala skolors undervisning i idrottsprofil ska gå före friskolors undervisning i idrott och hälsa.

Enheten vände sig till kommunens jurister för att få hjälp med tolkningen av de lagtexter och paragrafer rektorsområdena hänvisade till.

Juristerna angav följande i relation till diskussionen om kommunala skolor kontra friskolor:

”Enligt skollagen ska huvudmannen säkerställa att lokaler tillhandahålls. Det finns dock inga hinder mot att huvudmannen är mer generös än vad skollagen anger och tillhandahåller lokaler till både kommunala och fristående huvudmän. Fördelningsprinciperna bygger på Nackas styrprincip om konkurrensneutralitet. Det finns inga hinder enligt skollagen att behandla kommunala och fristående huvudmän likvärdigt (men det finns heller ingen skyldighet att göra det). Om de kommunala skolorna upplever att de har svårt att boka idrottslokaler handlar det i stället om att se över bokningsrutinerna men utan att missgynna de fristående huvudmännen eftersom de enligt fördelningsprinciperna och konkurrensneutraliteten har rätt till samma tillgång till lokalerna som de kommunala skolorna. Sammanfattningsvis funkar alltså fördelningsprinciperna i relation till skollagen, och det skulle stå i strid med Nackas konkurrensneutralitet att ge de kommunala skolorna ytterligare förtur.”

Då de kommunala skolorna även lyfte vikten av konkurrensneutralitet i sina remissvar lyftes även denna fråga till juristerna. Enheten har fått till sig att fortsätta subventionera skolor när de bokar in sig i idrottsanläggningar. Idag erhåller skolorna olika subvention beroende på vilken typ av anläggning bokningen avser. De kommunala skolorna anser att dagens taxor bidrar till att de konkurrerar med friskolorna på lika villkor.

Då fritidsnämnden nu ska fortsätta subventionera skolor ser enheten ingen möjlighet att ge företräde till en kommunal skola mot en friskola, just för att den är kommunal, utan att bidra till en osund konkurrenssituation. Enheten fick här medhåll av juristerna i sin tolkning och föreslog inga justeringar.

Om konkurrensneutraliteten mellan friskolor som ges tillgång till kommunala och subventionerade lokaler/anläggningar och de som har byggt egna bibehålls har enheten inte tagit ställning till.

En av de två friskolor som har inkommit med svar på remissen har fokuserat på prioriteringen avseende skolor med sporthall/gymnastiksal i samma byggnad/på samma område. De anser att enhetens tolkning är för generös gentemot skolorna med hall/sal i samma byggnad/på samma område. De föreslår att principen om resväg för yngre barn bör gå före vilket skulle innebära att äldre elever som går i en skola med sporthall/gymnastiksal i samma byggnad/på samma område ska behöva ta sig till någon annan lokal/anläggning för att de yngre barnens resväg ska begränsas.

Enheten anser att den tolkning som görs nu bör bestå med hänvisning till att de yngre barn som går i en skola utan sporthall/gymnastiksal i samma byggnad/på samma område redan tvingas transportera sig och därav bedöms det mest logiskt att inte ytterligare elever ska behöva transportera sig som en reaktion på det.

Ekonomiska konsekvenser

Då fördelningsprinciperna endast anger vem som ska få boka in sig i vilken lokal/anläggning och inte anger till vilken kostnad bedömer enheten att förslag till beslut inte kommer att innebära några ekonomiska konsekvenser för fritidsnämnden.

Konsekvenser för barn

En transparent och rättvis fördelning av tid till skolor bedöms leda till positiva konsekvenser för de barn och unga i kommunen som deltar i undervisning som bedrivs i kommunens idrotts- och fritidsanläggningar.

Bilagor

Bilaga 1: Fördelningsprinciper för lokaler och anläggningar inom idrotts- och fritidsområdet

Bilaga 2: Fördelningsprinciper för kommunala lokaler och anläggningar inom idrotts- och fritidsområdet (FRN 2021/89)

Bilaga 3: Fördelning av simhallstider för skolor samt taxa för skolbad (FRN 2012/62)

Bilaga 4: Inkomna remissvar avseende nya fördelningsprinciper för skolbokningar i idrottsanläggningar

Anders Mebius
Kultur- och fritidsdirektör
Stadsledningskontoret

Henrik Ivarsson
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten